

SKRZYWIŃCZAK

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII.
Toruń

Prenumerata
na miejscu mk.
3300, na prow.
mk. 4000. Za
odnośnienie do
domu dolicza się
500 mk.
Ogłoszenia za
wiersz nonparel.
Pierwsza strona
450 mk., druga i
trzecia 350 mk.,
czwarta 8-lino-
wa 150 mk. Ogł.
drobne po 75 m,
za wyraz, tust.
druk. podwójnie.
Najm. ogł. 750
mk. Dla zagran.
ceny o 200 proc.
wyższe.

Adres Redakcji: Administracja: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarjum uważa za bezpłatne; proszę, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmowane są do g. 12. REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIELI I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

O POLSKĄ WIĘKSZOŚĆ.

Sprawozdanie Komisji Parlamentarnej Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej.

(Dokończenie)

Straszny, niebywały w dziejach narodu naszego zamach morderczy wstrząsnął do głębi całym społeczeństwem. To też wobec niezbędnego wyboru nowego prezydenta Rzeczypospolitej komisja parlamentarna Chrz. Zw. Jed. N. postanowiła jeszcze zwrócić się do P. S. L. »Piast« z propozycją próby kompromisu, któryby uratował zasadę polskiej większości w Zgromadzeniu Narodowym i oddziaływała na społeczeństwo uspokajająco. Odnośne pismo brzmi:

„Warszawa, 17 grudnia 1922 r.
Do Polskiego Stronnictwa Ludowego
»Piast« w Warszawie.

Powołując się na rezolucję Szanownych Panów z dnia 11 b. m. i na nasze pismo z dnia 14 b. m., proponujemy Szanom. Panom odbycie konferencji w sprawie utworzenia polskiej większości dla wyboru prezydenta Rzeczypospolitej.

(—) Głabiński, (—) Chaciński,
(—) Dubanowicz.“

Na pismo to P. S. »Piast« odpowiedziało po raz trzeci milczeniem, równocześnie konferując ustawicznie urzędowo ze stronnictwami skrajnej lewicy, Kluby parlamentarne Chrz. Zw. Jedn. Narod. sądziły mimo to, że wszystko należy uczynić, aby większość zapewnić na Zgromadzeniu Narodowym i dla tego wstrzymały się w tym stanie rzeczy od stawiania własnej i bliskiej sobie politycznie kandydatury, a postanowiły oświadczyć się za wyborem osobistości, stojącej zdala od wszelkich walk politycznych.

Pragnąc zaś i na tym gruncie liczyć się z poglądami innych grup, stronnictwa Chrześc. Zw. Jedn. Narod. uwzględniły to, że P. S. L. »Piast« w odezwie swojej, po poprzednim wyborze ogłoszonej przez naczelne władze stronnictwa, oświadczyło:

„Myśmy zrazu nie zamierzali stawić własnego kandydata, bośmy sądzili, że znajdzie się taki, któryby nikogo nie drażnił, a mógł na sobie skupić jaknajwięcej głosów. Kiedy jednak prawica nie postawiła takiego kandydata, którym naprzykład mógł być prezes Akademii Umiejęt. w Krakowie, Morawski.“

Pragnąc jaknajusilniej przyczynić się do porozumienia i stworzenia większości polskiej na Zgromadzeniu Narodowym, przedstawiciele trzech stronnictw Chrz. Zw. Jedn. Narod. oświadczyli p. marszałkowi Ratajowi ku wiadomości P. S. L. »Piast«, że gotowe są oddać swe głosy na prezesa Akademii Umiejęt., prof. Morawskiego.

P. S. L. »Piast« oświadczyło jednakowoż na ręce p. marszałka Rataja, że się teraz na kandydaturę prof. Morawskiego nie godzi. P. S. L. »Piast« wysunęło ze swej strony kandydaturę najpierw generała Sikorskiego, człowieka sobie bliskiego, a gdy się okazało, że kandydatura ta w Zgromadzeniu Narodowym widoków mieć nie będzie, kandydaturę p. Stanisława Wojciechowskiego, członka P. S. L. »Piast«, na którego postanowiły głosować zarówno kluby polskiej lewicy, jak stronnictwa obcych narodowości.

Na Zgromadzeniu Narodowym dn. 20 b. m. były tylko dwie kandydatury: prof. Morawskiego, postawionego przez stronnictwa Chrz. Zw. Jedn. Narod., oraz p. Wojciechowskiego, wysuniętego przez P. S. L. »Piast« i przez socjalistów w porozumieniu z resztą stronnictw lewicowych. Zwyciężyła kandydatura p. St. Wojciechowskiego w pierwszym głosowaniu 298 głosami przeciwko 221 głosom przy 16 białych kartkach.

Rezultat nie wiele odmienny od poprzedniego, z tą tylko różnicą, że tym razem jedno się wyłącznie odbyło głosowanie i wskutek tego rozdział głosów poszczególnych stronnictw na dwie kandydatury i rola głosów obcych narodowości w przeprowadzeniu kandydatury p. Wojciechowskiego nie da się z bezwzględnością ustalić. Wobec tego stronnictwa Chrz. Zw. Jedn. Narod. wzięły udział w zaprzysiężeniu nowego prezydenta Rzeczypospolitej.

Komisja parlamentarna Chrz. Zw. Jedn. Narod. opublikowała tego samego dnia wieczorem następujące oświadczenie:

„Trzy stronnictwa Chrz. Stron. Jedn. Narod. wyteżyły wszystkie siły dla zapewnienia na dzisiejszym Zgromadzeniu Narodowym stanowczej większości polskiej dla wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej i w tym celu oświadczyło się za wybraniem osobistości, stojącej zdala od stronnictw i starć partyjno-politycznych.

Cel ten nie został osiągnięty. Polskie Stron. Ludowe »Piast«, do którego przedewszystkiem i wielokrotnie zwracaliśmy się w tej sprawie, nie mówiąc już o stronnictwach skrajnej lewicy, zasady powyższej nie przyjęło, a wysunęło kandydaturę partyjną. Z tego powodu zapewnienie dla Prezydenta Rzeczypospolitej niewątpliwiej, większości polskiej czego domagało się powszechnie społeczeństwo, zostało udaremnione. Głosy polskie rozbiły się.

Prof. Kazimierz Morawski, prezes Akademii Umiejętności, kandydat bezpartyjny, za którym oświadczyły się nasze stronnictwa, nie uzyskał większości, a wybrany został p. St. Wojciechowski, członek Polskiego Stronnictwa Ludowego »Piast«, niestety przy rozbiću głosów polskich na dwie niemal równe części.

Stronnictwa Chrześcijańskiego Zw. J. N. nie wątpią jednak, że wybrany dzisiaj Prezydent Rzplitej uważać będzie oparcie rządów w państwie na trwałej większości polskiej w Sejmie i Senacie za niezbędną podstawę prawidłowego biegu życia państwowego i dokończenie wielkiego dzieła budowy państwa polskiego, zwartego, jednolitego, polską myślą narodową kierowanego. Ze swej strony trzy stronnictwa Chrześc. Związku Jedności Narodowej, jak dotąd tak i nadal, będą pracowały tylko w zgodzie z tą naczelną zasadą. Dla jej całkowitego zwycięstwa, które dzięki stanowczej w tym kierunku woli narodu z całą pewnością będzie osiągnięte, niema warunku równie koniecznego, szczególnie po bolesnym wstrząśnieniu dni ostatnich, jak spokój i ład prawny w państwie, do których zachowania wzywamy w tej chwili jak najgoręcej i który przestrzegania przez wszystkie czynniki polityczne i państwowe stanowczo domagać się będziemy

KOMISJA PARLAMENTARNA CHRZEŚCIJAŃSKIEGO ZWIĄZKU JEDNOŚCI NARODOWEJ.

Związek Ludowo-Narodowy: Stanisław Głabiński, Stanisław Grabski, Marjan Seyda, Julian Zdanowski. — Chrześcijańska Demokracja: Józef Chaciński, Ludomir Czerniewski, Wojciech Korfanty. — Klub Chrześcijańsko-Narodowy: Edward Dubanowicz, Stanisław Stroński, Tadeusz Szuldrzyński“.

Jak już z powyższego przedstawienia rzeczy wynika, a w szczególności z przebiegu konferencji prezydenta Narutowicza z posłem Głabińskim, zamordowanie prezydenta Narutowicza nie tylko nie leżało w interesie politycznym Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej, lecz było mu wyraźnie przeciwnie nie mówiąc już o szkodliwości zamachu dla interesów państwa jako całości.

Straszemu temu czynowi towarzyszyły okoliczności, które jak dotąd, są dla społeczeństwa zagadką. Zamach został wykonany w sobotę dnia 16 grudnia, ale już w piątek, dnia 15 grudnia jedno z pism niemieckich w Katowicach opublikowało depezę o jakoby już wówczas dokonanym morderstwie. Podobno telegram tej samej treści odszedł w piątek do Moskwy. W piątek też, do jednego z senatorów Klubu chrześci-

jańsko-narodowego, jadącego z Warszawy do Gdańska, przystąpił jakiś nieznaną osobnik i powiedział: „Jako, pan nie wraca do Warszawy“. Prezydent został zamordowany! A przecież zamach wykonany został dopiero dnia następnego!

To jedna, tajemnicza strona sprawy. A drugą jest niesłychane wprost zaniedbanie przez kancelarię cywilną z p. Carem na czele wszelkich niezbędniejszych środków bezpieczeństwa. Polska Agencja Telegraficzna doniosła dnia 18 grudnia urzędowo:

„Władze bezpieczeństwa o zamiarze odwiedzenia Zachęty (wystawę obrazów, na której dokonany został zamach) przez prezydenta powiadomione nie były aczkolwiek dnia poprzedniego byli do późnego wieczora w Belwederze zarówno kierownik ministerstwa spraw wewnętrznych L. Darowski, dyrektor departamentu bezpieczeństwa publicznego Stanisław Urbanowicz jak i zastępca komendanta policji m. Warszawy Charlemagne“.

Dnia zaś 19 grudnia p. Darowski, pełniący czynności ministra spraw wewnętrznych udzielił przedstawicielowi agencji Wschodniej następującego wywiadu:

„Ze swej strony twierdzam, że ani ja, ani departament bezpieczeństwa publicznego, ani też komisarz rządu na m. st. Warszawę nie byliśmy powiadomieni nawet o zamiarze prezydenta Rzeczypospolitej odwiedzenia Zachęty. Dla mnie osobiście tem okropniejszą było to niespodzianką, że jak samemu Prezydentowi Rzeczypospolitej, tak i najbliższemu jego otoczeniu był znany mój stanowczy pogląd, że przez pewien krótki czas prezydent Rzeczypospolitej możliwie nigdzie nie powinien się udzielać, ze względów nie tylko bezpieczeństwa, lecz i z politycznych.

„Stanowisko takie byłem zmuszony zająć w związku z projektowanym na niedzielę dnia 17 b. m. uroczystym nabożeństwem w Katedrze, na którym miał być obecny prezydent Rzeczypospolitej. Po długiej konferencji, jaka odbyła się w ministerstwie spraw wewnętrznych w czwartek wieczorem, przekonałem przedstawiciela kancelarii cywilnej prezydenta Rzeczypospolitej, że nie należy bezwzględnie urządzić takiego nabożeństwa, gdyż niema ku temu odpowiedniego nastroju i że najwłaściwszą chwilą będą święta Bożego Narodzenia, w szczególności dzień Nowego Roku. Do tego czasu nastąpi uspokojenie w kraju, i najszerza opinia publiczna będzie mogła bliżej zapoznać się ze szlachetną postacią p. Prezydenta Rzeczypospolitej ś. p. Narutowicza

„To moje stanowisko miałem możliwość przedstawić samemu panu prezydentowi Rzeczypospolitej w piątek

KUP POŻYCZKĘ ZŁOTĄ!

Kupujemy wszyscy POŻYCZKĘ ZŁOTĄ, bo tego wymaga nasz zbiorowy interes państwowy i przyszłość nasza i naszych dzieci.

Pożyczka Złota jest najlepszą formą oszczędności.

Obligacje Pożyczki możesz nabyć w Oddziałach Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, w oddziałach Poczt. Kasy Oszczędności, w Kasach Skarbowych i w Bankach prywatnych.

Różne.

Jedenastoletni genjusz matematyczny.

Zdolność do matematyki okazuje się często już w wieku młodocianym. Tak Pascal w wieku lat dwunastu rozwiązywał samodzielnie wszystkie zadania geometryczne Euklidesa a Gauss zadziwiał swoich nauczycieli szybkością, z jaką rozwiązywał najtrudniejsze zadania. Teraz uczonym matematykom przybywa nowe dziecko cudowne. Jest niem, jak donoszą z Madrasu, 11-letni Hindus imieniem Radžanarajan. Do Madrasu przybył ze swoim ojcem ze stolicy południowych Indji Madury. W Madras zadziwiał każdego swoją znajomością wyższej matematyki. Radžanarajan należy do rodziny braminów, otrzymał już dotychczas doskonale wykształcenie i posiada znajomość języka angielskiego. Po egzaminie przez europejskiego inspektora oświatowego przyznano mu stypendjum rządowe na studia w Europie.

Ceny obrazów w dawnych czasach.

Wiadomość o znalezieniu szkicu Leonarda do jego „Bitwy pod Angiari” w odległym probostwie francuskim daje „Revue des deux Mondes” sposobność do przypomnienia, jak podłą zapłatę odbierali w dawnych „dobrych” czasach malarze za swą pracę. Jeszcze sto lat temu, z małymi wyjątkami, artystom jak najmniejszej płacano. Tk. np. słynny, w 13-tym wieku żyjący malarz Cimabue zarabiał do spółki z jednym ze swoich uczniów 23 liry dziennie. Wówczas bowiem pracowali artyści na równi z malarzami pokojowymi na dniówkę. Nie lepiej wiodło się uczniowi Cimabue'a wielkiemu Giotto, który otrzymywał za potret 90 lirów, a w razach gdy obraz był niezwykłej wielkości 200. Duerer otrzymywał za swe sztychy po 25 marek złotych. Szczęśliwszy był Rafael, któremu płacono 5000 lirów, sumę, którą się dziś zadawała lada kopista.

OFIARY.

Złożono w Administracji Słowa Kuj.

Zamiast życzeń świątecznych i noworocznych Ludwik Makowski na: Ochronkę im. Sienkiewicza 10.000 mk., Dom Sierot przy ul. Biskupiej 10.000 mk.

Na gwiazdkę dla najbiedniejszych dzieci miasta Włocławka.

Garbarnia p. f. Sznajder i S-ka mk. 25.000.

Na Dom Sierot przy ul. Biskupiej.

Zochna Wesolkowska mk. 10.000.

Marysia i Antos Szulc mk. 400 i 2 3/4 funta pierników.

Komisja Likwidacyjna Włocławskiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu,

działająca na prawach Ogólnego Zebrania podaje do wiadomości, że czynności swe w dniu 23 listopada r. b. ukończyła, z wyjątkiem kilku spraw nie mogących być ukończonymi, do załatwienia których upoważnieni zostali pp. Bauer, Berner i Szenfeld. Rezultat swej pracy postanowiła przedstawić większemu gronu poważniejszych Członków dawnego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu we Włocławku w celu zaznajomienia się i poczynienia uwag. Zaproszeni Członkowie Rady Zarządu, Komitetu Kredytowego i Komisji Rewizyjnej zebrani w dniu 26 listopada r. b. w Banku Kujawskim wybrali przewodniczącego p. Prezesa Nowce, uzcili przez powstanie pamięć zmarłych zasłużonych pracowników Włocł. T-wa. Wzaj. Kredytu s. p. Marjana Kielczewskiego, Juliana Penkałę i Piotra Adamskiego, następnie wysłuchali sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej, sprawdzili rachunki z których okazało się, że z sum już dawniej odpisanych na straty przez Tow. Wzajem. Kredytu, odzyskano M. 429.859 i że przewyżka dochodów Komisji Likwidacyjnej nad rozchodami wynosiła M. 2.637.397. Z tej sumy wydano na cele dobroczynne i społeczne;

M. 100,000, na Repatriantów,
" 100,000, " Bursę przy gimnazjum państwowym,
" 100,000, " Straż ogniową,
" 100,000, " Czerwony Krzyż,
" 100,000, " Aparat Röntgena przy szpitalu S-go Antoniego,
" 50,000, " Ochronę kobiet,
resztę rozdzielono procentowo w sposób następujący:

30% Włocławskiemu T-wu Wspomagania Biednych,
30% Domowi Miłosierdzia we Włocławku,

20% na wpisy i cele społeczne i 20% na Ochronkę imienia Szenfelda we Włocławku. Również podzielone zostały — chwilowo nieokreślonej wartości — papiery procentowe państwowe rosyjskie między trzy instytucje dobroczynne. Mające jeszcze wpłynąć sumy ze spraw nieukończonych przeznaczonych zostały dla b. urzędników Tow. Wzaj. Kredytu pracujących obecnie w Banku Kujawskim.

Do depozytu tegoż Banku złożone zostały zainkasowane należności za weksle będące w Rosyjskim Banku Państwa Rubli 7846 i Marek 260.076, jako też i wnioski b. Członków na M. 43156. Te sumy w razie nie odebrania po 10-ciu latach, t. j. do końca 1924 r. powinny przejść na korzyść kasy przeznaczonej lit. II urzędników Banku Kujawskiego o ile nie będą przez dawnych Członków kwestionować swych praw, stosownie do postanowienia Komisji Likwidacyjnej z dnia 20 października 1922 r.

Członkowie Komisji Likwidacyjnej: Ludwik Bauer, Maksymilian Berner, Michał Bojańczyk, Hugo Mühsam, Maurycy Szenfeld.

Choroby żołądka, kiszek, nerek, obstrukcje, hemorojdy i t. p. radykalnie leczą **Szwajcarskie gorzkie zioła Dr. Bauera** — oryginalne z marką „Kogut”. Sprzedają apteki i składy apteczne.

Suchoty oraz wszelkie **piersiowe** choroby leczą „Balsam Thiocolan Age”. Używa się za poradą lekarza. Sprzedają apteki i składy apteczne.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Kupię lustro (tremo) lub dwa toaletowe. Zgłoszenia pod A. L. Biuro ogłoszeń Makowskiego.

Magazyn mebli T. Dzieciolowski we Włocławku, ul. Cyganka Nr. 11 w podwórzu.

Kupujcie Kupujcie

KALENDARZ POWSZECHNY TCUSTROWAŁY

na rok 1923

Bogactwo treści, obfitość pięknych ilustracji, interesujący dział gospodarczy, przepowiednie pogody, mnóstwo pożytecznych drobiazgów sprawia, że Kalendarz niniejszy przewyższa roczniki poprzednie.

Skład główny w Księgarni Powszechnej.
Nabyć można we wszystkich księgarniach, kioskach i u sprzedawców pism.

Kupujcie Kalendarz Powszechny na rok 1923.

ROK ZAŁOŻENIA 1917.

Wszyscy, którzy pragną wiedzy, prenumerują

PRZEGLĄD ŚWIĄTOWY

ilustrowany aktualny tygodnik poświęcony wiadomościom wszechstronnym

Do każdego numeru Przeglądu Światowego dołącza się bezpłatny dodatek „Ilustrowanej Encyklopedji Podręcznej”

Redakcja i Administracja: Warszawa, Sienna 23

Prenumerata w kraju (wraz z przesyłką pocztową) roczna 30.000 mk. półroczna 15.000 mk., kwartalna 7.500 mk. Prenumerata (wraz z przes. poczt.) za granicę: roczna 50 fr., 1 funt szterl., 4 dol., półroczna: 25 fr., 1/2 f. szt., 2 dol.

Adamski Feliks starszy felczer, były szpitala św. Łazarza, wenerycznego. Przyjmuje od 9 rano do 8 wieczór. Brzeska № 13.

Bacność kupuje używane meble Placę najwyższą cenę. Magazyn mebli, Plac Dąbrowskiego 14. J. Radzanowski.

Burko i materac w dobrym stanie **kupię**. Zgłoszenia przyjmuje Administr. Słowa dla „R”.

Dom piętrowy z 2-ma sklepami, spięchrz czteropiętrowy, oficyna, stajenki; wszystko masywne murowane, ogród duży. Cała posiadłość okrażona czterema ulicami — z powodu wyjazdu tanio sprzedam. Wiadomość: Nieszawa, Burchardt, lub Włocławek, Brzeska 27, Burchardt.

Kasa ogniotrwała do sprzedania. Dwa rzec kolejowy m. Naczelnika Dyktansu.

Młoda inteligentna panna ukończyła kursy buchalteryjne, posiada praktykę handlową, poszukuje posady, kasjerki, ekspedjentki lub jakiegokolwiek innej pracy. Wiadomość w Administracji.

Poszukuje umeblowanego pokoju przy rodzinie w śródmieściu. Oferty pod „A.B.C.”

Skradzono mi kartę bezterminowego urlopu oraz inne dokumenty, na imię Władysława Henryka Kwiatosińskiego, które niniejszem unieważniam.

Skład skór Fr. Wierzchowskiego w Włocławku Nowy Rynek 9. Kupuje wszelkiego rodzaju surowe skóry, świeże i suche oraz końskie.

Wagon desek stolarskich, sosnowych, zaraz do sprzedania. Zamecza 4 m. 3.

Ogłaszajcie się w Słowie Kujawskim.

ROZKŁAD JAZDY KOLEJĄ OBOWIĄZUJĄCY OD DNIA 1-go CZERWCA

Z WŁOCŁAWKA ODCHODZĄ: do Gdańska:

osobowy warszawski o godz. 12.16
kurjer bukareszteński " " 14.03
kurjer warszawski " " 2.47

do Poznania:

kurjer warszawski . . . o godz. 3.25
osobowy " " 5.19

do Bydgoszczy:

osobowy warszawski o godz. 22.19

do Warszawy:

osobowy poznański . . . o godz. 1.54
kurjer gdański . . . " 3.54
kurjer poznański . . . " 4.28
osobowy bydgoski . . . " 7.41
osobowy gdański . . . " 16.27

do Warszawy, Łwowa i Bukaresztu:

kurjer gdański . . . o godz. 14.05

OD WYDAWNICTWA

Stosownie do uchwały Związku wydawców pism codziennych wszelkiego rodzaju nadesłane zapowiedzi, wzmiarki, komunikaty i okólniki bądź to prywatnych, bądź komunalnych i rządowych instytucji, dotyczące się zebrań, odczytów, i koncertów, rozporządzeń itp. będą umieszczane po uprzednim opłaceniu należności w administracji dziennika. W przeciwnym razie bez opłaty nie będą umieszczane.

Egzemę, Liszaje i t. p. usuwa maść „Lain Age” sprzedają apteki i składy apteczne. Apteka A. Gąseckiego w Warszawie.

Kupujcie Pożyczkę Złotą!